

17 söndagen efter Trefaldighet

Predikan på distans 2021-09-26.

Kyrkoherde Sten Rydh, Evangelisk-lutherska kyrkan i Sverige

En kristen människas frihet

I Guds, Faderns + och Sonens och den Helige Andes, namn. Amen.

Bön: Käre himmelske Fader! Undervisa oss idag genom ditt ord och din helige Ande! Tala till oss om den frihet vi har i Kristus, som inte är en frihet att leva som vi vill utan en frihet att leva i tron som dina älskade barn. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

Predikotext. Luk. 14:1-11. Jesus vid fariséens gästabud.

1 När Jesus en sabbat gick in för att äta hos en av de ledande fariseerna, vaktade de noga på honom. 2 Då stod en man som led av vatten i kroppen framför honom. 3 Jesus frågade de laglärda och fariseerna: "Får man bota på sabbaten eller inte?" 4 Men de teg. Han rörde då vid mannen och botade honom och lät honom sedan gå. 5 Sedan sade han till dem: "Om någon av er har en son eller oxen som faller ner i en brunn, drar han då inte genast upp honom även om det är sabbat?" 6 Det kunde de inte svara på.*

7 När han märkte hur gästerna valde ut de finaste platserna, berättade han en liknelse för dem: 8 "När någon bjuder dig till bröllop, ta då inte den finaste platsen vid bordet. Kanske någon annan av gästerna är mer ansedd än du? 9 I så fall kommer den som bjudit både dig och honom och säger till dig: Ge honom din plats, och då får du skamsen ta den nedersta platsen. 10 Nej, när du är bjuden, gå och sätt dig på den nedersta platsen. När värden kommer ska han då säga till dig: Min vän, sätt dig högre upp. Då blir du hedrad inför alla de andra gästerna. 11 Var och en som upphöjer sig själv ska bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig ska bli upphöjd."

(*Textkommentar: Vissa handskrifter har i vers 5 "åsnan eller oxen")

Vi skall idag tala om den kristna friheten. I evangelietexten hos Lukas berättas om hur Jesus på en sabbat botade en svårt sjuk man. Fariseerna menade att Jesus syndade när han botade sjuka på sabbaten. Men de var bara tysta och vaktade på Jesus för att se vad han skulle göra. Om han botade mannen kunde de anklaga honom för sabbatsbrott. På sabbaten fick man ju inte arbeta, och att bota sjuka måste enligt fariseerna vara ett arbete. Men Jesus frågade dem då, om de inte själva räddar ett barn eller en ox som faller i en brunn på sabbaten. På den frågan kunde de inte svara.

Allt som står skrivet i Bibeln är Guds ord. Genom ordet vill Gud ge oss både lära, förmaning, varning och tröst och kristen fostran. Paulus skriver:

Hela Skriften är utandad (inspirerad) av Gud och nyttig till undervisning, tillrättavisning, upprättelse och fostran i rättfärdighet, så att gudsmänniskan blir fullt färdig, väl rustad för varje god gärning (2 TİM. 3:16f).

Vi skall nu använda vår evangelietext på det sätt som Paulus anger:

1. Till undervisning och lära
2. Till tillrättavisning
3. Till upprättelse
4. Till fostran i rättfärdighet.

1. Till undervisning och lära

Först måste vi ha klart för oss att Guds lag gäller i alla tider. Vi talar då om den eviga lagen, tio Guds bud, som gäller för alla människor i alla tider. Den lagen är också inskriven i alla människors hjärtan fastän den är försvagad genom synden. När lagen predikas säger människans hjärta innerst inne ja till Guds undervisning. Alla förstår att det är fel att mörda, stjäla, ljuga och begå äktenskapsbrott. Alla förstår också - även om de försöker förneka och undantränga det - att universum inte kan ha kommit till av sig självt. Det måste finnas en Gud som har skapat allting. Genom lagen förstår vi också att man inte ostraffat kan bryta mot Guds bud. Detta verkar lagens predikan och genom lagen i skapelsen säger vårt hjärta ja till detta. Många blir därför arga när de hör att Gud kommer att döma alla människor enligt lagens bud på den yttersta dagen. De vet innerst inne att detta är rätt och riktigt. Men vi människor försöker skjuta bort lagen och dess krav från oss. Vi vill inte bli dömda av Gud.

Vissa bud i GT var endast givna till Israels folk i sin yttre form. Dit hörde lagarna om omskärelsen, påskalammet, templet och prästerna, olika slags mat och högtider, strafflagar och andra borgerliga lagar och även sabbatsbudet som endast gällde lördagen, vilken i skapelsen var den sjunde dagen då Gud vilade efter de sex skapelsedagarna. Alla dessa yttre lagar skulle bara gälla Israels folk under det gamla förbundets tid. Men när Messias kom inträdde det nya förbundet som profeterna vittnade om. Jesus förklarade att det gamla förbundet och dess lagar var upphävda i sin yttre form. Han förklarade till exempel all mat för ren, och Paulus skriver att vi inte längre skall akta på sabbat, nymånad och andra högtider som var befallda i GT. Han skriver: *”Låt därför ingen döma er för vad ni äter och dricker eller när det gäller högtid eller nymånad eller sabbat. Allt detta är en skugga av det som skulle komma, men själva verkligheten är Kristus”* (Kol. 2:16f).

Men sabbatsbudets andliga mening gäller för alla tider. Det innebär att ”vi skall frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar predikan och Guds ord, utan håller det heligt, gärna hör och lär oss det” (Luthers förklaring till tredje budet). Detta är en viktig del av kärleksbudet. Vi skall älska Gud över allting och sätta all tro och lit till honom. Vi skall älska Gud så att vi använder tid till att lyssna på hans ord. Men om något viktigt arbete måste göras bryter vi inte mot det budet så som fariséerna menade. De såg bara till det yttre, men inte till budets innersta, egentliga mening. Det är inte heller så att sabbatsdagen nu har flyttat över till söndagen. Vi firar söndagen i kristen frihet, men inte som ett nytt bud om en särskild dag.

Gud vill att vi skall använda tid och kraft och medel till att samlas när än Guds ord predikas offentligt. Vi skall göra allt vi kan för att vara närvarande både på plats i gudstjänsten eller genom att lyssna på digitala utsändningar av Guds ord i våra församlingar. Gud vill att vi inte bara skall bruka ordet enskilt och i hemmet utan att vi också skall dyrka honom genom att fira gudstjänst tillsammans då vi lyssnar på Guds ord och tar emot sakramenten, som ger oss syndernas förlåtelse. När vi tror på Kristus blir hela vårt liv en sabbat, en vila i tron, då vi är fria från lagens fördömelse. Kristus har frigjort oss från lagens förbannelse när han blev en förbannelse för oss genom att dö på korset.

Kristus friköpte oss från lagens förbannelse, när han blev en förbannelse för vår skull. Det är ju skrivet: »Förbannad är var och en som är upphängd på trä.» Vi friköptes, för att den välsignelse som hade givits åt Abraham skulle i Jesus Kristus komma också hedningarna till del, så att vi genom tron skulle undfå den utlovade Anden (Gal. 3:13f).

När vi har en sådan tro vill vi också göra väl mot vår nästa. Om vår nästa har råkat i olycka ska vi hjälpa honom även om det innebär att vi tillfälligt måste försumma våra vanliga plikter eller använda våra pengar på annat sätt än vi tänkt. Så hjälpte den barmhärtige samariten mannen som råkat ut för rövare. Så botade Jesus den sjuke mannen i vår text.

2. Till tillrättavisning

Människan är uppfylld av egoism och egenkärlek. Synden i våra hjärtan är så djup att vi varken älskar Gud eller vår nästa. Även när vi kommit till tro finns den gamla människan kvar. Det är vår syndiga natur som inte vill följa Guds ord. Den naturen vaktar på Jesus för att se om han gör något som är fel. Den naturen är kritisk mot Guds ord. Om vi med vårt förnuft kan hitta några fel i Bibeln vill vi gärna framhålla att vi är klokare än Gud själv. Vår gamla människa vill också hellre leva sitt bekväma liv än att använda tid för att gå i kyrkan, läsa Bibeln och engagera sig för att hjälpa vår nästa på det sätt vi kan. Därför behöver vi lagens tillrättavisning. Jesus säger till fariseerna: *Om en son eller en ox faller i en brunn, drar ni då inte genast upp honom?* Kärleken till våra allra närmaste är ju sådan, att vi då lämnar allt för att hjälpa och rädda. Men hur är det med kärleken till andra människor och till ovännerna eller fienderna? Ber vi för dem? Hjälper vi dem när de behöver vår hjälp? Eller sitter vi bara och talar illa om sådana vi inte gillar? Här vill Gud tillrättavisa var och en. Han frågar dig hur det står till med din kristendom. Är du ivrig i att följa Jesus eller vill du hellre gå din egen väg? Bryr du dig om din nästas salighet och ber för honom och vittnar om vad Guds ord lär, eller håller du bara tyst?

3. Till upprättelse.

Jesus ser vår nöd. Han ser att vi är fångna under lagen och synden. Han såg hur svårt den sjuke mannen hade det. I sin kärlek botade han honom. Jesus älskar varje syndare. Han har burit hela världens synd. Därför vill han också bota oss till själen. Han tillrättavisar oss först med lagen för att vi skall förstå att vi är syndare och måste bli omvända. Sedan frigör han oss från lagen genom evangelium och syndernas förlåtelse. Vi kan aldrig komma till himlen genom att uppfylla Guds bud. Det är omöjligt. Endast genom tron att Kristus har uppfyllt buden i vårt ställe blir vi frälsta. Så upprättar Gud oss genom evangelium utan all lag. Men när vi är frälsta och fria från lagen skall vi sedan leva i lagen som en följd av tron. Vi skall då dagligen dö bort från synden och uppstå med Kristus i vårt dop. Men när vi är förkrossade genom att vi inte kan leva som vi borde utan syndar på många sätt skall vi bekänna våra synder och be Gud och nästan om förlåtelse. Jesus kommer då på nytt till oss med evangelium. Han ger oss syndernas förlåtelse utan alla villkor. Aposteln skriver:

Så finns nu ingen fördömelse för dem som är i Kristus Jesus. Livets Andes lag har i Kristus Jesus gjort mig fri från syndens och dödens lag. Det som var omöjligt för lagen, svag som den var genom den köttsliga naturen, det gjorde Gud genom att sända sin egen Son som syndoffer, till det yttre lik en syndig människa. I hans kropp fördömde Gud synden. Så skulle lagens rättfärdiga krav uppfyllas i oss som inte lever efter köttet utan efter Anden (Rom. 8:1-4)

Genom sitt ord och sina sakrament förkunnar Gud rättfärdiggörelsen genom tron allena. Denna gåva är förvärvat och vunnen för alla människor i hela världen. Så vill Kristus dagligen upprätta varje syndare. Jesus försäkrar oss om att Han har gjort oss fria från synden, döden och djävulen. I dopet tillsäger han dig personligen syndernas förlåtelse.

4. Till fostran i rättfärdighet.

När vi tror på Kristus skall vi också växa i tron. Gud vill helga oss genom evangelium så att vi växer till som kristna och blir mer och mer uppfyllda av Guds kärlek. Genom att vi på rätt sätt använder vilodagen vill Gud styrka oss genom sitt ord och sina sakrament. Han vill genom gudstjänsten ge oss sin välsignelse. Där bekänner vi våra synder, bekänner vår tro, lyssnar på predikan, sjunger med i psalmerna, prisar Gud och tar emot den Heliga nattvarden. I gudstjänsten möter vi Gud och får ta emot hans nåd. Där får vi del av de medel Gud använder för att dagligen helga oss och styrka oss i den kristna friheten.

Så vill Herren att vi sedan troget skall arbeta i vår kallelse. Den som är förälder skall inte bara ge barnen mat och dryck, hus och hem, utan också den andliga maten och drycken genom Guds ord och bönen och kristen fostran i hemmet. Den som är barn skall lyda och älska sina föräldrar och syskon, sköta sitt skolarbete väl, hjälpa till i hemmet och även använda tid till bibelläsning, bön och andakt. Den som är yrkesarbetande skall vara mån om att göra ett hederligt och gott arbete och visa lydnad och uppskattning mot sin arbetsgivare. Samma sak gäller den som arbetar i hemmet med olika sysslor. Mannen skall älska sin hustru och vara trogen mot henne och ge henne skydd och all hjälp, medan hustrun skall älska sin man och underordna sig som Guds ord lär varje kristen kvinna. Den som lever ensam har mera tid till bön och till att tänka på släktingar, vänner och grannar. Den som är chef skall se till att han leder arbetet väl och ser till sina underordnades bästa. Den som har ett ämbete eller en särskild uppgift skall som kristen vara noggrann med att sköta sin tjänst nitiskt och energiskt men också på ett ödmjukt och vänligt sätt.

I vår text ger Jesus ett fint exempel på hur vi som kristna skall vara mot varandra. Vi skall inte vara högmodiga och framfusiga och ta de bästa platserna själva, utan vara ödmjuka. Idag är tyvärr ödmjukheten i stor utsträckning borta. Man får lära sig hur viktigt det är ”att ta för sig”, ”att älska sig själv” och att ”bevaka sina rättigheter”. Det är sant att det i vissa sammanhang är viktigt att se till att allt sker enligt lag och rätt, och det är inte fel att man som kristen ibland säger ifrån. Men vårt sinnelag skall vara saktmodigt, ödmjukt och kärleksfullt. En kristen skall växa andligen så att han eller hon tar emot en oförrätt utan att bli upprörd och utan att ge igen. Jesus lär oss att vända andra kinden till och att gå en extra mil med den som ber oss. Därför säger Jesus till sist i vår text:

Var och en som upphöjer sig själv ska bli förödmjukad, men den som ödmjukar sig ska bli upphöjd."

Amen.

Bön. Lovad vare Gud och välsignad i evighet, som med sitt ord har tröstat, lärt, förmanat och varnat oss. Hans Helige Ande stadfäste ordet i våra hjärtan, att vi inte må vara glömska hörare, utan ordets görare, och så dagligen tillväxa i tro, hopp, kärlek och tålmod intill änden, och bli evigt saliga. Genom Jesus Kristus, vår Herre och Frälsare. *Amen.*

Den som önskar lyssna på våra digitala gudstjänster på söndagar kl 19.00 och inte har gjort det tidigare skall uppge sitt Skype-namn till Sten Rydh:

sten.rydh@gmail.com

tel. 070-5412529